

Tämä loppuraportointilomake on tarkoitettu hankkeille, jotka ovat päättyneet.

Innovaatorahastosta rahoitettu hanke

Hankkeen hallinnoija (yritys/toimiala/tms.):
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, tietohallinto
Hankkeen nimi:
Varaamo – tilavarauspalvelun jatkokehitys
Lisätiedonantajan yhteystiedot:
M. L., KUVA tietohallinto
Hankkeen kokonaisaikataulu ja raportointikausi (kk/vuosi–kk/vuosi):
01/2017-12/2018
Hankkeen johtoryhmän/Ohjausryhmän kokoonpano:
Ohjausryhmä A. A. B. M. H. E. L. M., siht. V. J., pj.

Hankkeen toteutuminen

Hankkeelle asetetut tavoitteet
Varaamo-palvelu otettiin käyttöön Helsingissä joulukuussa 2015, jonka jälkeen Varaamo on ollut julkisesti asiakkaiden käytössä osoitteessa https://varaamo.hel.fi. Ensisijaisesti palvelussa tarjotaan yhä Helsingin kaupungin julkisia tiloja ja resursseja. Espoon kaupunki kustansi itse Varaamon omaan käyttöönsä vuonna 2016. Espoo jatkoi Varaamon käyttöä ja sovelsivat sitä mm. Entresse- ja Iso Omenan kirjastojen tilojen hallintaan. Espoo hyödynsi tässä Helsingin Respa-tietokantaa ja näkyi asiakkaille Varaamo-palvelun kautta omalla ilmeellään https://varaamo.espoo.fi. Yhteistyössä, joka tuli jatkumaan myös tulevinä vuosina, kyettiin käytännössä hyödyntämään ja kehittämään Respa-rajapintaa. Vuoden 2017 tavoitteena oli jatkaa Varaamo-verkkopalvelun kehittämistä, luoda siihen yhdenmukainen Helsingin kaupungin ilme sekä integroida palveluun karttapohjainen käyttöliittymä. Varaamon tietokantana käytetään Helsingin kaupunginkanslian Respa-resurssiydintä – tänne on talletettu tiedot kaupungin resursseista ja niitä voidaan hakea avointen rajapintojen kautta Varaamo-verkkopalvelun käyttöön. Respa-tietokanta on oma hankkeensa, jota hallinnoi Helsingin kaupunginkanslia. Vuoden 2017 aikana yhteistyö Espoon kanssa jatkui – mukaan tuli myös vuoden aikana Vantaan kaupunki. Vantaan itse kustantama Varaamo avautui vuoden lopulla. Tampereen kaupunki avasi vuoden aikana omat ja itse ylläpitämänsä Varaamo-sivut ja Varaamo tiimi konsultoi näiden käyttöönotossa. Yhteistyö jatkuu vuoden 2018 aikana. Ketteriä menetelmiä ja avointa lähdekoodia käyttäen toteutettiin Helsingin kaupungin uuden konsepti mukainen ilme Varaamoon ja tämän lisäksi Varaamon kohteet esitettiin karttapohjalla. Itse ohjelmointityö viivästyi kuitenkin hankkeesta riippumattomista syistä (ei tarjouksia minikilpailutukseen) ja tästä syystä uuden version lopullinen julkaisu siirtyi vuodelle 2018. Palvelusta on pyritty tekemään mahdollisimman asiakasystävällinen ja sen beta-versiosta kerättiin palautetta sekä asiakkailta että henkilökunnalta (loppuvuosi 2017). Lähdekoodi on ollut saatavilla kaikille halukkaille Github-palvelussa ja ryhmä vastasi asiaan liittyviin kyselyihin. esittämisen ongelmat).

Haasteeksi muodostuivat Respa – Varaamon tietokannan - kehitystarpeet ja tuoteomistajuuden puute. Ohjelmointityö katkesi alihankkijasopimuksen päättymiseen. Näin ollen tälle vuodelle suunnitellut toiminnallisuudet kuten mm. asiakasprofiilit ja niiden kehittäminen siirtyivät seuraavalle vuodelle. Vuoden aikana Respa-tietokannan ylläpitotyölle tuli uusia vaateita liittyen mm. virkailijoiden omatoimiseen ylläpitoon ja sen kehittämiseen pyrittiin hakemaan loppuvuoden aikana ratkaisua.

Vuosien aikana palveluun lisättiin uusia tiloja. Haasteina oli yhä, että kaupungin tilojen monipuoliset käyttötavat ja ominaisuudet vaativat yhä tarkempaa yhdenmukaistamista. Tilojen myöntämisen perusteet ja nykyiset tilavarauskäytännöt poikkeavat eri palveluissa yhä – palveluilla on edelleen omia johdon tai lautakuntien päättämiä perusteita kenelle ja miten tiloja vuokrataan. Lisäksi mm. Nuorisopalvelukokonaisuuden tilojen käyttötavat estivät käytännössä niiden viennin palveluun (toistaiseksi Varaamossa ei ole mahdollisuutta tehdä yli vuorokauden pituisia varauksia eikä ennakko-varauksia). Käsittelyajat, käyttölomakkeet ja muut liian moni-mutkaiset prosessit vaativat ensin palveluihin tehtävää yhdenmukaistamista. Tutkittiin myös koulujen tilojen vientiä järjestelmään mutta se ei onnistunut kouluja koskevien lakisääteisten määräysten vastaisena. Projekti on omalta osaltaan pyrkinyt jakamaan tietoa tilojen hallintaprosesseista vastaaville, jotta niitä voitaisiin tulevaisuudessa liittää ketterästi Varaamoon.

Haasteista huolimatta voidaan todeta, että käyttömäärät ovat kasvaneet kiitettävästi. Palvelulle on olemassa selkeä käyttötarve paitsi Helsingissä myös muissa kunnissa. Pilotin kehittäminen paljastaa myös tilojen hallinnan prosesseissa olevat puutteet ja näin ollen tämä oppi on voitu ottaa käyttöön – tulevaisuudessa tämä voidaan ottaa huomioon hallintomallissa. Uusia tiloja on lisätty Varaamoon vuoden aikana ja mm. Vantaa on käyttänyt Varaamoa omatoimi-tilan hallintaan.

Ketteriä menetelmiä käyttäen tavoitteena oli vuonna 2018 viimeistellä käyttöliittymä, kehittää virkailijan sekä Oodin – käyttöliittymät ja -näkyvät. Käyttöliittymäkehityksessä oli tarkoitus linkittää kalenterinäkymiä, korjata mobiilikäyttöliittymän viat sekä testata Respa-Admin käyttöliittymä. Lisäksi suunnitteilla ovenpielinäyttöjen käyttö Varaamon palvelussa.

Hankkeelle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Missä määrin tavoitteet on saavutettu? Mitkä ovat hankkeessa suoritettut keskeisimmät toimenpiteet? Mitkä ovat merkittävimmät muutokset hankkeen toteuttamisessa verrattuna alkuperäiseen suunnitelmaan?

Yhteenveto tavoitteista ja niiden toteutumisesta

1. Käyttöliittymää on ylläpidetty ja kehitetty ko. vuoden palaute huomioiden
2. Kaupunkiyhteistä resurssiydintä Respa-tietokantaa on kehitetty. Järjestelmään on suunniteltu virkailijan käyttöliittymää, jotta sen tietoja käyttö ja päivitykset voidaan suorittaa myös tilojen ylläpitäjien toimesta (mm. aukioloaikojen muutokset, tilatiedot). Tämä on ehdoton toiminnallinen vaatimus, jotta koko Varaamo-palvelun tietojen oikeellisuus taataan ja kyetään jatkamaan toimintamallien ja käytäntöjen palvelupolun digitalisaatiota.
3. Verkkomaksuominaisuuteen on valmistauduttu ja alustava suunnittelutyö on tehty.
4. Asiakastietojen ja profiilien kehittäminen siirtyi omaksi projektikseen
5. Espoon ja Vantaan kanssa on tehty vuoden aikana yhteistyötä.
6. Osaamista on jaettu myös muille kunnille
7. Tilavarausten mahdollistamista kolmansien osapuolten palveluiden kautta kokeiltiin Joustotilat-hankkeen puitteissa. Kokeilun avulla luotiin ymmärrystä ko. toiminnan teknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista.

Hankehakemuksessa määritellyt hankkeen toteutuksen seurantamittarit ja niiden tulokset

Hankkeen vaikuttavuutta seurataan

- määrällisesti seuraamalla hankkeessa tuotetusta tietokannasta:

- 1) tilojen käyttöastetta ja asiakasmääriä ja
- 2) varattavissa olevien tilojen määrää.
- laadullisesti seuraamalla saatua palautetta
- 3) asiakkailta ja
- 4) virkailijoilta.

Palautetta kerättiin jatkuvasti sekä asiakkailta että virkailijoilta. Käytännössä mittarointi hoidettiin projektiryhmän kautta ja toimesta.

Hankkeen vaikuttavuutta seurattiin sekä määrällisesti että laadullisesti. Alla on selvitys mm. tilojen käyttöasteesta ja asiakasmäärästä. Laadullisesti palautetta seurattiin vuoden aikana. Asiakaspöytäkirjoissa kommentoitiin usein palvelun laadua ja saatavia tiloja. Palaute oli pääosin myönteistä ja rakentavaa – palvelua kiitettiin ja projektiryhmä saattoi huomata, että palvelun arvo oli löydetty. Asiakkaat kritisoivat eniten kirjautumismenetelmää – kirjastokortilla kirjautuminen oli asiakkaiden toive. Virkailijoilta eniten palautetta on tullut liittyen aukioloaikojen hallintaan. Ratkaisuja on löydetty mm. aukioloaikojen hallintaan automatisoimalla niiden päivitykset. Asiakkaan tunnistaminen eriytettiin omaksi projektiksi ("OmaHelsinki"). Piwik-analytiikka oli käytössä palvelussa.

Tilastotietoa palvelusta

Varauksia (luvussa mukana sisäiset ja ulkoiset varaukset)

2017: 74.200 kpl

2018: 123.600 kpl

Tiloja varattavissa

2017: 209

2018: 270

Palvelussa käyntejä

2017: 170.600

2018: 240.000

joista palaavia

2017: 119.500

2018: 163.600

Keskimääräinen käynnin kesto

2017: 6 min.

2018: 3 min.

Miten hankkeessa on huomioitu kaupunginhallituksen elinkeinojaoston rahoituspäätöksessä ja sen perusteluissa mahdollisesti annettuja ehtoja ja/tai kehotuksia?

Pystyttkö osoittamaan, miten hankkeessa on onnistuttu kehittämään Helsingin osaamis- ja elinkeinoperustaa? (esim. hankkeesta saadun palautteen kautta)

Varaamo toimii mahdollistajana ja tehostajana. Se auttaa saamaan tiloja tehokäyttöön, mutta myös tukee erilaisia harrastusprojekteja (esim. 3d -printterit yms.) ja ottaa laitteet tehokäyttöön. Elinkeinoperustaan tuo liittyy sikäli, että pienillä firmoilla/suunnitteluasteella olevilla firmoilla ei ole välttämättä rahaa hankkia kaikkia laitteita heti, vaan tällaiset kirjaston/kaupungin palvelut ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Käytännössä Startup-yritykset yms. eivät heti saa mitään varoja käyttöönsä vaan asiat lähtevät liikkeelle harrastuksesta tai testailusta. Tällaisissa tilanteissa nämä helposti saavutettavat palvelut ovat tärkeitä.

Varaamon kehittämisessä tehtiin tiivistä yhteistyötä Forum Viriumin Kalasataman Joustotila-hankeen kanssa, jossa paneudutaan tilojen omatoimikäyttöön ja monen operaattorin malliin tutkimiseen. Esim. tilanteeseen, jossa yksityinen toimija hyödyntää kaupungin tilaytimeen tallennettuja tilojen tietoja. Hankkeessa selvitetään asiaa paitsi teknisesti - tilavaraukset, lukitukset - myös sopimusten ja toimintatapojen kannalta. Hankkeissa tehtiin yhteistyötä mm. älylukko-toimittajien kanssa ja etsittiin malleja, joilla mahdollistettaisiin tilojen joustavat yhteis- ja omatoimikäyttömallit. Hanke lisäsi osaltaan tilavarauksiin ja erityisesti tilojen omatoimikäyttöön liittyvää ymmärrystä. Myös tilavarauksiin liittyviä liiketoimintamalleja sivuttiin. Tätä työtä jatketaan olemalla mukana Forum Viriumin elokuussa 2018 käynnistyneessä Fiksu tilaverkko -hankkeessa, jonka tavoitteena on tuoda vajaakäyttöiset tilat kaupunkilaisten käyttöön, hyödyntää erilaisia tiloja kokeilualustoina sekä kehittää tilojen varaamisen puitteita ja liiketoimintaa.

Miten hankkeen kohteena ollutta toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen ja/tai mitkä ovat hankkeen jatkotoimenpiteet?

Varaamo-palvelun kehittämien on keskeinen osa kaupungin digitalisaatiosuunnitelman kaupunkiyhteistä kärkihanketta A4. Tila- ja resurssipalvelut. Varaamon kehittämistä jatketaan osana kyseistä kärkihanketta yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ja kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on rakentaa kaupungille avoimiin rajapintoihin perustuva tilavaraukokonaisuus ja toimintamallit Varaamo- ja Joustotilat-hankkeiden oppeja hyödyntäen.

Varaamon ja Respan kehityksessä on tehty yhteistyötä usean eri kaupungin kanssa. Sen lisäksi että, Helsingin Varaamo/Respassa on varattavissa myös Espoon ja Vantaan tiloja, ovat erillisen Varaamo/Respan ottaneet käyttöönsä myös Oulu, Mikkeli, Lappeenranta ja Hämeenlinna. Lisäksi käyttöönotto on kehitysvaiheessa Turussa ja Tampereella. Yhteistä kehitystä koordinoidaan säännöllisillä avoimen lähdekoodin yhteispalavereilla

Hankkeen oppeja syvennettiin olemalla mukana Forum Viriumin elokuussa 2018 käynnistyneessä Fiksu tilaverkko -hankkeessa, jonka tavoitteena on tuoda vajaakäyttöiset tilat kaupunkilaisten käyttöön, hyödyntää erilaisia tiloja kokeilualustoina sekä kehittää tilojen varaamisen puitteita ja liiketoimintaa.

Kuvaus hankkeen toteutuksesta vaiheittain

Otsikoi ja kuvaa hankkeessa toteutetut toimenpiteet vaiheittain	Vaiheen tuotokset	Vaiheen ajoitus (kk/v)
---	-------------------	------------------------

vaihe 1:	Käyttöliittymä, uusi versio	06-12/2017
vaihe 2:	Verkkomaksaminen	02-12/2018
...		
...		

Hankkeen rahoitus- ja kustannukset

☒ Arvonlisävero ei jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Kustannukset on ilmoitettu verottomina

☐ Arvonlisävero jää hakijan lopulliseksi kustannukseksi. Ilmoitettaviin kustannuksiin sisältyy arvonlisävero

	2018 (euroa)	2017 (euroa)	2016 (euroa)	2015 (euroa)
Innovaatorahastosta myönnetty rahoitus	30.915	100.000		
Rahastosta käytetty määräraha	30.915	69.085		
Innovaatorahastolle palautettava/palautettu summa				
Muualta saatu rahoitus				
Tulot				
Oma rahoitus	75.958	110.507		

Hankkeen kulut viimeiseltä hankevuodelta	Kokonaiskustannukset 2018 (euroa)	Innovaatorahaston osuus 2018 (euroa)
Palkkakulut,	83.528	24.162
joista palkan sivukuluja	23.346	6.753
Matkakulut		
Ostopalvelut,		
joista asiantuntijapalveluita		
Hankinnat/investoinnit,		
joista koneiden ja laitteiden hankintamenoja		
Toimisto- ja vuokratkustannukset		
Muut menot		
Yhteensä	106.874	30.915

Hankkeen menot ja tulot

1. Palkkakustannukset (mukaan lukien työnantajamaksut)

Tehtävä	Koko-/osa-aikainen	Henkilötyö	Sivukulujen %	2018 kokonaiskulut	...joista IR osuus	2017 kokonaiskulut	...joista IR osuus	2016 kokonaiskulut	...joista IR osuus	2015 kokonaiskulut	...joista IR osuus	Yhteensä
Projektipäällikkö	osa-aikainen	60%	2017: 29,54% 2018: 27,95%	42.369,52		25.243,38						
Tekninen projektipäällikkö	kokoaikainen	100%	2017: 29,54% 2018: 27,95%	58.845,36		47.949,02						
Ohjelmistokehittäjä	osa-aikainen	2017: 40% 2018: 10%	2017: 29,54% 2018: 27,95%	5.658,72		22.916,14						
Kehittäjä (5.3.2017 asti)	kokoaikainen	100%	29,54%	-	-	14.398,68						
Yhteensä				106.873,60	30.915	110.507,23	-					

Kustannusten perustelut

2. Ostopalvelut ja muut hankinnat

Menot eritellään seuraavien menoluokkien mukaisesti ja jokaisen menon kohdalla ilmoitetaan menon tositenumero hankkeen kirjanpidossa:

1. Ulkopuoliset palvelut (toimenpiteen tarkoitus ja toimittajan nimi)
2. Investoinnit/tarvikkeet ja tavarat/koneet ja laitteet (hankinnan tarkoitus ja toimittajan nimi)

Kustannus	2018	2017	2016	2015
Tilanvarausjärjestelmä, asiantuntijapalvelut Siili Solutions Oyj (tositenumero 0053000029)		855		
Tilanvarausjärjestelmä, asiantuntijapalvelut (tositenumero 0204000037)		52.500		
Tilanvarausjärjestelmä, IT-ohjelmistojen kehittäminen (tositenumero 0430000015)		4.500		
Tilanvarausjärjestelmä, IT-ohjelmistojen kehittäminen (tositenumero 0430000016)		5.700		
Tilanvarausjärjestelmä, IT-ohjelmistojen kehittäminen (tositenumero 0430000017)		1.800		
Tilanvarausjärjestelmä, tiedotus (tositenumero 0430000009)		625		
Tilanvarausjärjestelmä, tiedotus (tositenumero 0053000028)		1.525		
Tilanvarausjärjestelmä, tiedotus (tositenumero 0053000030)		1.580		
Yhteensä		69.085		
- joista innovaatorahaston osuus		69.085		

Kustannusten perustelut

3. Matkakustannukset (matkan tarkoitus, matkustajan nimi ja matka-aika sekä menon tositenumero hankkeen kirjanpidossa)

Kustannus	2018	2017	2016	2015
Yhteensä				
- joista innovaatorahaston osuus				

Kustannusten perustelut

4. Toimisto- ja vuokratkustannukset (kustannuksen tarkoitus ja kohde sekä menon tositenumero hankkeen kirjanpidossa)

Kustannus	2018	2017	2016	2015
Yhteensä				
- joista innovaatorahaston osuus				

Kustannusten perustelut

5. Muut kustannukset (kustannuksen tarkoitus/kohde ja toimittaja sekä menon tositenumero hankkeen kirjanpidossa)

Kustannus	2018	2017	2016	2015
Yhteensä				
- joista innovaatorahaston osuus				

Kustannusten perustelut

Hankkeen kustannukset yhteensä

Palkat, ostopalvelut ja muut hankinnat, matkat, tilat- ja vuokrat, ja muut kustannukset yhteensä	2018		2017		2016		2015		Yhteensä
	kokonais- kulut	...joista IR osuus	kokonais- kulut	...joista IR osuus	kokonais- kulut	...joista IR osuus	kokonais- kulut	...joista IR osuus	
	106.873	30.915	179.592	69.085					

Tulot (toteutuneet tulot ja tulon lähde)

Tulot	2018	2017	2016	2015	Yhteensä
Yhteensä					

Liitteet**1. Kaupunkiorganisaation ulkopuolisen hanketoteuttajan raporttiin liitetään kaupungin lausunto hankkeen toteutumisesta**

Lausunnossa pitää käydä ilmi miten hanke on toteutunut, hankkeen tuloksellisuus ja vaikuttavuus suhteessa saatuun avustukseen sekä miten tuloksia aiotaan hyödyntää ja sisällyttää kaupungin toimintaan.

2. Hankkeen ohjausryhmän pöytäkirjanote, jossa väliraportti hyväksytty.**3. Hankkeen kirjanpidon ote.**